

B A J A

vegyes tartalmu hetiközlöny.

Megjelenik minden vasarnap.

Előfizetési árak:

Egész évre	5 frt.	— kr.
Fél évre	2 „	50 „
Negyed évre	1 „	30 „
Neptanulóknak egész évre	4 „	— „
Egyes szám ára	10 „	— „

Hirdetési díjak:

Háromhásolós petit sor	8 kr.
Nyitólérbén soronkint	15 „
Bélyeg minden hejtetésért	30 „

Szerkesztői iroda,

hova a lap szellemi részét illető kérdéseknek intézendők:
Haynald utca, régi posta épület.
 Levelek csak bementesítésre fogadjatnak el. Köziratok nem adóznak vissza.

Kiadóhivatal:

Az előfizetési pénzek és hirdetések a kiadóhivatalban — N a p a y L a j o s könyvnyomdája — keletkeznek be (Bódog-tér, Scheiber-féle ház.)

Előfizetési felhívás

„B A J A”

czimü hetiközlönyre.

Előfizetési feltételek:

Egész évre	5.—
Fél évre	2.50
Negyed évre	1.30

Baján, 1877. decemberhöz

A kiadóhivatal

A bajai kölcsönös segélyző-egylet új évtársulata.

Jókai a kölcsönsegélyző-egyletek, takarékpénztárak, bankok eszméjét áldottnak mondja, s teljesen igaza van. A pénz, régi dologt mondunk, *nervus verum generandum!* Jól mondja Vörösmarty; a pénz:

Magában semmi s mégis mindene
 Az embereknek, melyért fáradoznak
 Tártnak, tanulnak és elvérzenek.

Mai nap a jólét, a boldogság egyik első rangu tényezője, életszükségletünkhöz, igényeinkhez mért pénz nélkül alig létezhetik: pénzünket értékesíteni, szükségben olesó pénzt kapni, lassankint magunknak, gyermekeinknek betételeinkkel itt gyűjthetünk össze egy kis tőkét, a mely ugy saját magunknak öreg napjainkban jól fog esni, mind gyermekeinknek jó utra való lesz az életre. — Régi időkben a sok csillogó csengő pénz ládák fenekére lett rejtve, az apa gyűjté fiának ez meg unokájának s így hevert a tőke gyümölcstelenül, míg oly sarjat nem hajtott a családja, ki a fáradsággal szerzeteken könnyű szerrel túl adott:

ma a szerzett tőke a pénzintézetek termő talajában a kamatok édes gyümölcsét termi, s ott ugy is biztosítható, hogy az utód csak a kamatokat élvezheti, s így a tőke sértetlenségével jóléte is biztos, s az örökös, pazarlási hajlamai mellett sem teheti magát oly könnyen tönkre. — Igaz a pénz régi időkől fogva egyeseknél elhelyezve is hozott kamatokat: de az így elhelyezett tőke sorsa az adós ezer esélynek kitett sorsához volt kötve, míg helyesen vezetett pénzintézeteknél biztonsága oly nagy, a milyen csak emberi dologé lehet.

Ha pénzintézeteink nem volnának, minden legcsekélyebb pénzszarvarban, mely alól pedig a forgandó szerencse szeszélyes járna alatt nyögő emberiségnek egyetlenegy tagja sínes kivéve: azonnal az uszorások, vészes kezeibe hullának, kik gyakran a tőkével mérkőző kamatokat csikarva ki a megszorultól: az illető és családja jólétének sirjat ásnák meg. Hogy ma a magán hitelezők emberségesebb kamatokra hajlanak, ritkán származik keresztény vagy bármily más vallásu fel fogásból: hanem azért, mert e tekintetben pressiót gyakorolnak rajuk a pénzintézetek, s így hogy pénzüket értékesíthessék, kamatkiválmalmakat azokéhoz kell mérsékelniök.

Tehát a pénzintézetek eszméje valóban áldott!

De a bajai kölcsönsegélyző-egylet nemcsak közönséges pénzintézet, hanem jótékony célú intézmény is. A kölcsönös segélyzés nemes céljának tekintetéből az egylet igazgatója Dr. Barsch Samu és aligazgatója Rosenberg Mór urak, továbbá a felügyelők Korény-Scheck Vince, ifj. Kohn Simon és Olay Lajos urak valamint az összes bizottmányi tagok stb minden díj és fizetés nélkül járnak el hivatalos teendőikben. Ez intézmény: különösen előnyös a takarékosági hajlam felkeltésére és ápolására; egy-egy könyveske heti betétele csak 50 kr és ebből hat év alatt

lassankint igen tekintélyes összeg gyűl össze a valóban nagy kamatokkal együtt, melyeket a pénzintézet egyes részvényeseinek ad. E pénzintézet sokkal régebben áll fenn Baján semhogy e pontra vonatkozólag részletesebben kellene nyilatkoznai: az egyes évtársulatok tagjai erre sokkal jobban emlékeznek semhogy ezt újból emlékeztetőbe kellene hozni. Hányan gyűjtötték már magunknak heti 50 kros betételeiből egy pár könyvvel tekintélyes tőkét; hány apa házastási ki már leányát a számára vett könyveské halomra gyűlt és szépen kamatozott kis heti betételeivel; hány ifju kezdett saját üzlet alapításához, azon pénzzel a melyet a gondos atya ez uton számára éveken át gyűjtöttet! A bajai kölcsönös segélyző-egylet 1878-ra új évtársulatot nyitott: siessünk a takarékosági utjolog kibontott zászlójához, megmondolva azt hogy sok kicsi sokra megy!

E pénzintézet a takarékosági hajlamát oly rétegekben is meghonosítja, hol az különben csak ritkán található fel, pedig e hajlam nélkül a fokozatos vagyondás nem is gondolható: a takarékosági hajlam meghonosítása az egész nemzetnél, leghibosabb garantiója a nemzeti szabadságnak. Halhatatlan Széchenyink mondá: „Nincs eset, hogy anyagilag gazdag szellemileg művelt nemzet a megfelelő szabadságot magának kinem vihathatná!”

Midőn a bajai kölcsönsegélyző egylet 1878-ik új évtársulatát minden értelmes ember figyelmébe ajánlom, hazafiai kötelességet vélek tetjesíthetni.

Dr. M. E.

Fővárosi levél.

Budapest, jan. 16. 1878.

(Folytatás és vége.)

A két színház közötti antagonizmus nem művészi ellentét csupán, — visszatükröződik az

A »Bajac« tárcája.

Lidércsek.

I.
 Szeretlek-e vagy se?
 Kérdezem magamtól.
 Feleletül szívem
 Zajong és agyam forr.

Szeretsz-e te, vagy se?
 Nem merem kérdeni;
 Ah mert az én szívem
 Nem mer reményleni!

Ha szeretsz, akkor is
 Boldogtalan leszek;
 S ha azt mondod, hogy nem,
 A szívem megreped.

II.
 Szép szemed, piros orcád,
 Gyönyörűség néztem rcád.
 S ha meg fogom kezdetet,
 Fejem szédül, remegek.

Hadd hajtsam le szegény fejem,
 Hadd pihenjek kebeleden!
 Ah csak ottan lelhetném
 Nyugodalmamát fel én!

Sőt ott sem, mert rejtekében
 Az a kis szív nem ver értem,

Bár szemed rám mosolyog,
 De szíved másért dobog.

Hadd dobogjon másért szíved,
 Legyen ő is örök híved.
 Legyetek ti boldogok,
 Mig én könyvet hullatok!

III.

Bánod, rózsám, bánod,
 Hogy rám szépen néztél
 Nem tehetek róla,
 Hogy úgy megígéztél!

Bánod azt a csókot,
 Mit úgy loptam tőled;
 Bánod, hogy kezembe
 Fogtam kezecskédet.

Minek is néztél rám,
 Ha nem tudsz szeretni.
 Nem kell a jó szívet
 Ugy próbára tenni!

Minek a halacska?
 A horogra csalni?
 Minek a madarkát
 Keltékbe fogni?

Jaj a halacskáknak,
 Ha nincsen vízében!
 Jaj a madarkáknak,
 Ha nincs erdejében!

Jaj az én szívemnek,
 Oh jaj mind örökre!

Ha hal, nincs víze — ha
 Madár nincs erdője!

Szerelmed mindkettő
 Lehetne számára,
 Ah de már más szívnek
 Lett az boldogsága!

IV.

Jaj nekem, jaj nekem,
 Hogy szerelmes lettem!
 Nyugtalanág támadt
 Szegény bús szívemben.

Ah nem hoz ennekem
 Nyugodalmat az éj;
 Csillaga rózsámnak
 Szép szeméről beszél.

Nem hoz nekem enyhét
 A hasadó hajnal,
 Akkor is strok én
 Szívhasgató hajnal.

Mert sem éj, sem hajnal
 Nem hozza el hozzám,
 Akiért ég szívem,
 Az én édes rózsám!

V.

Tegnap azért sirtam, mert nem láthatlak,
 Ma meg azt bánom, hogy szembe találtalak.

Ha nem látalak, mindig teletanád vágyom,
 S ha látalak növekszik boldogtalanságom.

egész rendszerén, egész működésén, — de leginkább közönségén, s mi megvagyunk győződve, hogy Saldosé, ki már kezesgetőbb ajánlatok tüzpróbáját is szerencsésen kiállotta, most sem fogja magát oly lépésre határozni, melyely egy virágzásnak indult nemzeti intézmény existenciájának alapszlopait ingatni meg, s mely aligha meg nem fosztaná a közönség szeretetének révén attól, mit a magas subventióra támaszkodó szerződés ványján budgetébe hozna.

Addig is, míg a két szemközti álló tábor — az európai nagyhatalmak intervenciója nélkül megkötö a békét, nyakra-főre igyekeznek mindegyik jobbnál-jobb és szeleblőbb repertoirt nyújtani.

A népszínházban még mindig a jól fizető „Sarga csikó“-n nyargalnak, s ha a látszat nem csal, Csepregi egy idő óta szegre akasztotta dráma gyaluját. A nemzeti siet a szünet kínálta alkalmat felhasználni, s három novitással rúkol ki egyszerre, élén az „Ézred leánya“-val.

Van dramoletben egy jó adag affectált gyengésséggel felszerelt sentimentalismus, melynek hívtása a párba családias és sírás segítségére hívásával még fokoztatik, de a drámai erő és a tragcái hevőrl ép úgy megfélekedezett írója, mint megfélekedzik majd darabjáról a nagyérdemű közönség.

A második darab, Csiky „Maurusza“-a novitás és unicum egy személyben; egy tragedia dióhéjában, vihar egy pohár vízben. Kínzdelmet s bonyodalmat, szenvedélyt s katasztróphát egy felvonásba szorítani, inkább kuriozum, mint művészi alkotás, s mégis látszott a maguszón, hogy vajni rosszul érzi magát a ráérőszakolt kény-czerzubbonyban.

Berczik „Kék szobá“-járól végre csak annyit jegyzünk meg, hogy szép nyelvezete s ügyes technikája mellett bizony elég van benne a — zóldból is.

Ne tessék azonban hinni, hogy a színház látogatás a pesti közönség egyedüli szellemi szórakozását képezi. Nem, nincs nap, melyen díjmentes tudományos felolvasások ne tartatnának, vagy egyik vagy másik egylet meg ne nyitná csarnokait a mulatva tanulni akarók számára. Csak a tudós Pulszky gyönyörű felolvasásáról emlékszem meg a lefolyt hét keretéből, s Jeney úrhölgy kísérettelékel illusztrált tudományos értekezéséről a telephorón, mi ennél érdekesebb mozzanat társadalmi életünkben, mert első eset, hogy a szószékéről asszonyi hangok hirdetik a tudományt.

Mi e jelenségek culturtörténeti fontosságát vagyunk hajlandók tulajdonítani, s ha a szép nem emancipationalis törekvése e teregen fog magának működési kört keresni és biztosítani akkor egy szívvel és egy lélekkel kiáltunk fel:

Horny soit qui mal y pense!
Engedjék meg bájos olvasónóm, hogy sora-mi befejezése előtt egy kis politikát is fűgesszek levelem végére.

Oly idöket élünk, hol a politika egyéniségünk fokmérőjévé s gondolatunk alkatrészévé vált, s júnak annak ki a hatalmas áramlat ellen gyenge karjait felemelni nemné.

A Sándor-utcai zóid asztal mellett rövid

Oh jaj jobb lett volna, soh sem látnom téged,
Mert azóta átok nekem ez az élet.

De tudom, te sem vagy se nyugodt, se boldog,
Bár az én bánatom könnyeden mosolyogod.

A te szivednek is meg van titkos bótja,
Sírsz te is nem egyszer bár senki sem tudja.

Oh mint fáj nekem, hogy titkolt bánatodban
Soha sem hull egy csepp könnyed én m i a t t a m!

Pedig lehet, hogy még, visszagondolva rád,
Szívem ebben leli egykorom vigaszt.

VI.

Volna fúrtom mint az éjfé,
Oly sötét, oly fekete,
Könnyebben felgylina — mondd —
Értom szíved érzete.

Ha sötét kell, nézz szíveimbe,
Mily sötét ott bánatom!
Oh keress hát e sötétért,
Ugyis érted hordozom!

VII.

En adtam a büt teneked,
En okoztam szívededet.
En vagyok az oka annak,
Hogy oda lett nyugodalmaid.

Látom, miképp hervadsz egyre,
S nem adhatok irt sebedre.
Sírhatlak mind örökké,
Nem leszesz te boldog többé!

semmittevés után, újra felvettök a munkaszünet fonalat.

A miniszter pedig az alkalommal élve siettek fel Pécsbe hol rájuk a kigyézesnek még hátramaradt gordiusi csomóinak újabb concessiokkal való megoldása vár.

De Tisza Kálmán jó apja a magyar népnek, sosem bocsúzik el kedves fiaitól anélkül hogy valami becses emléket hátra ne hagyja nekik. Most a socialis gyűlések beszűntetéséről rendelte el, mi aligha nem a budai ostracismus primitív bár — de elég világosan szóló nyilatkozatának viszhangja s talán előpótája az oly nagy meztűközést kellett négyfélségi jogok megszorításának.

„Szegény magyar népem“ — sóhajta az el-lenlék „Fortunának“ sínlódó martyrja, — neked cseppenként adják be a mérget, s oly esznek képviselőtök tukmálják rád, melyekről a vaskalap bozorkányprése alatt még álmolni sem mertél.
Oh Tisza! oh Tisza! oh Tisza!
Mond, s marad — bezárva.

Bruck Ármín.

Bakody hangverseny.

Zombor, januárhó.

Zombor műértő közönségének élvezetes éltét nyújtott Bakody Lajos zongora művész folyó hó 14-én a Vadászkiirt tereiben műkedvelők közreműködésével rendezett hangversenye. A farsang nem a komoly hangversenyek évada, és Bakody hangversenye is sokkal ismeretesebb már a zomboriak előtt, hogy sem az uság varázásával mind p. o. Észak ütemelől, Menher Zsófia, Verdi Requiemjét éneklő olasz négyes — tudna vonzani, mégis szép számú hallgatóság jelent meg, mi a zomboriak műtérmetéről s műélvezetéről tesz bizonyogató. Nem is bánta meg senki, hogy a hangversenyre eljött, a zene szívet lelket megragadó symphoniától átszellemlülve tért vissza mindenki riedeg mindemapiságába.

Fél nyolc órakor lépett a hangversenyző a zongorához, büszkén, öntudattal mint a király trónusához, hogy hatalmát megmutassa, s megkezdé a következő programot. I. „Szónáta“ Beetlé a következő programot. I. „Szónáta“ Beetlé hiventől, Bakody techniai ügyessége bámulatra ragad. Előadásában sok a „con fuoco“ ugyanígyra, hogy játéka sokszor cynikus taglétséssé fajul el: de épen e hevessége emeli ki viszont azon helyeket, melyeket „con grazia“ játszik.

II. J. Montechi e Capuetti nyitány négy kézre előadták Hárlíkovics Izabella k. a. és a hangversenyző. H. I. kisasszony az ifju hölgyvilágnak díszé, már több hangversenyben jeleskedett, játéka könnyüded, biztos. Ösinos alakja növeli zongorajátéka iránti érdekléttségét.

III. „Virágnak mondanálak“ férfikar, előadta a zombori dalárda. A dalárda, bár nagyon ritkult sorokkal lépett fel, szép dalával mégis tetésztést aratott.

IV a) Cis Moll Polonaise, Chopinotól

b) Scherzo, Schumanntól

c) Menuetto, Schuberttől

Elismerem szornjú vétéim,
De bocsás meg este nekem,
Hisz más vétéket nem ismerék,
Csak hogy nagyon szerettelek.

VIII.

Be irygek az emberek,
Irygélk, hogy szerettelek,
S hogy te is szeretél engem,
En egyetlen kinszem lenkeim!

Azt gondolkjál: szeretünk
Csupa névet adott nekünk;
Oh pedig ha láttak volna,
Könnyünk együtt hányzora omnia!

Szívunk minden boldogsága
Egyedül csak abban áll,
Hogy megosztottk kezesünk:
E g y a t t e s i r t u n k és könyeztünk!

IX.

Hazudott a szemed,
Mikor rám mosolygott,
Hazudott ajkad,
Mikor szép szót mondtál!

Szereltem dolgában,
Szemnek, szónak hímit,
Annyi mint éjszaka
Lidércz után menni.

Azt hiszed: kinsést lelsz,
Mikor utána futsz,
S csak azt veszed észre,
Hogy sírhalmora jutsz!

d) Loreley zenehallada, Bakodytól, előadta a hangversenyző a szokásos hatással.

V. „Szavallat“, előadta Kolosvári Seid József ur. Kiváncsiak voltunk, mi leszen a „Szavallat“ Parturium Montes prodivit Sárosinak egyik költeménye. A költemény magában remekmű, de rácsétt választás szavaltára nem voltremek, a mennyiben nem volt a hallgatóság elé való, mint a minő volt a hangversenyben. Szavalló ur oly nélyen kezdte szavallmányát, hogy ott a hol lejjebb kellett volna letenni a hanggal, ezt érthetően nem tette. Elérzékenytlése is kissé túlzott volt, pedig a mi túlzott a művészet keretén kívül áll, — mondja a „Baja“ szerkesztője.

VI. Első és második tétel Mendelsohn Symphoniájából, négy kézre játszták Mokri Mariska k. a. és a hangversenyző. M. M. kisasszony közkedvességi zongoraművésznő, művelt szellemű, szép alak. Mint Amor oly bájolón állt ott hó fehérben a zongora előtt s festői karjaival varázsoló elő ama hangokat, melyek lehetetlen hogy viszhangra nem találtak az öt bámuló jeunesse doré szíveiben.

VII. „Dalra Magyar“ férfikar Zymaitól előadta a zombori dalárda. E dalban rejlt hatást csak nagybold dalárda fejtheti ki.

VIII. L'Italiana u. Algieri nyitány Rossinotól, négy kézre előadták Hárlíkovics Izabella k. a. és a hangversenyző. Igen melodikus műdarab. A szép „Italiana“t élénk varázsoló a játszó szép „Ungarrese.“

IX. a) Ez a világ milyen nagy

b) Marche de Bravour e szerzé és előadta a hangversenyző, valóságos bravourral s vele mintegy megkoronázta az élvezetes hangversenyt.

Hírlík, hogy Seydel és Timanoff művésznők jönnek Zomborba koncertirozni, miről majd annak idején.

Osmanli.

Levelezés.

Zenta, 1878. januárhóban.

A véletlen különös kegyéből kezem ügyébe esett a „Baja“ című lap jelen évi folyamának első száma. — Hogy általdal szerkesztett „Baja“ című lap egykor létezett, arról volt tudomásom, de hogy létezik, arról csak most értesültem.

És ince ámulva-bámulva olvasom: „V. évfolyam.“ — Ez barátom egy lap, kivált egy provincialis lap életében egy szép kor! Négy év elég arra, hogy bebizonyítsa, miszerint hivatása van és életképes; és azért mint ilyen följogosította magát arra, hogy tovább éljen, sőt viruljon.

A „Szerkesztői“ ízenet“-ben fölkerült egyik tisztársamat (K. R. földim) hogy veled lapod számára az itt előfordulandó közérdekű eseményekről értesítéseköt közlőni sziveskedjék. Földimhöz intézett fölszólításodat rám is kötelezőnek vettem.

Ha már áll: Non omnia possumus omnes, legalább tegyük meg azt, a mi erónkből telik, ha már keveseknek adatik meg, hogy hazájáért nagyokat művelhet, legalább legyünk a Domosthosek vargái, kik öket — látván a törpék erőlkö-

Édvót reméltom én,
Szemed, szavad után,
S ime sírhalt most
Nyugodalmaid sírján!

**

Egy év külföldön.

Bécsben ugyan e napon a Praterben népnép — Volksfest — volt: azt meg akartam nézni. Délután kíséreltem az ugynevezett Vürstpraterbe, hogy a kedélyes bécsi népet mulatni lássam.

A világlátítás tündérkertje nagyon prózáivá lett; az egyes országok kiállítási házaiból melyek jellemző étkézési modora 1873-ban annyi kiváncsi szemet lebilincsel — sörházak, virsliisbűtek, bohókok tanýája lett!

Igy jár minden az égi alatt.
Forgó viszontzás járgma alatt nyögünk. A hol pár év előtt gyönyörű virágágyak egyitesék az öt világész Flórájának legszebb virágait, ma borzas gyermekek ázik egymást kipírult arccal, vagy egy-egy nyárs-polgár üldögel a pázsiton egész pereputtyostól és kedélyesen brítgetik kosárhájuk tartalmát!

Az élet a sürgös forgás, mely most itt uralkodik, leirhatatlan: hogy ezt elképzelhessük tudni kell, mit jelent bécsi lakórsra nézve e szó: „ki a z ó l d b e!“

Másnap délelött elmentem a Bellvederbe, hogy Matejkonak itt kiállított híres képét: „Lengyelország felosztását“ lássam. A Bellveder szép palotája egykor Eugenio von Savoy herczeg laka volt; ki tudvalevőleg

déseit annál nagyobb kintásra és erőfeszítésre serkenték; ha már hazánk jövőjének templomához követ nem szállíthatunk, szolgáltatunk legalább a porzemetek, melyekből a sziklákat összeragasztó vakolat készítették. Így legalább, ha fájni is fog keblünknek, hogy: Non cuius licet adire Corinthum, I-kissmeretünk kötelesség mulasztásról nem fog vádolni, mert annyit tettünk, mennyi tőlünk telhetett.

A mint egyes családok jöttek, boldogsága csak úgy eszközölhető, ha annak minden egyes tagja közreműködik, úgy a haza nagysága, fénye csak úgy létesülhet, ha a polgárok, mint a közös magyar család tagjai a nagy munkából rájuk eső részt híven teljesítik. A hazának, mint családnak tagjai a városok és községek, csak ezek jólétének emelkedése szűli a haza jövőjének nagyságát. Baja városa, habár nem is vitte még annyira, hogy társadalmilag minden más várossal megállítható a versenyt, de annyira igenis, hogy elmondhatjuk, ha minden várossa hazánkban csak annyira haladt volna, akkor közel állnánk a legnagyobb magyar jóslatának teljesüléséhez. Hogy szülőföldem városaink sorában nem áll az utolsó helyen, annak oka egyedül csak abban rejlik, hogy már igen régi idő óta ha nem is minden tekintetben kiteljesítő számú és szervezett, de más városokhoz képest túrható elemi iskolák mellett létezőtanulási bir. Az elemi iskolának köszönjük az iparos osztályt, mely bármely más magyarországi városnak ezen osztályával mérközhetik, a középtanoda nevelt oly férfiakat, kikre hatalmasabb államok is méltán büszké lehetnének. — Azomban korunk igényei ok fokozódtak, hogy a társadalom egy tagja sem tarthatja elégségesnek az iskolában szerzett ismereteit még azon esetben sem, ha mitsen fejezték volna, hanem mindenkinek állásához képes azokat öregbítene kell, különben hanyatlani fog, miután körülötte minden halad. De a társadalom nagyobb részénél éppen az ismeret-öregbítés átközi a legnagyobb nehézségekre, mert viszonyaiknál fogva nem igen férnek hozzá. — Azért a hivataltok feladata a polgárok nagy többségének az ismeret szerzés lehetőségét eszközölni. Ez aránylag legkönnyebben kivihető egy helyi lap által, mivel csak ez képes apró adagokban, de sürdten nyújtani az ismereteket azoknak, kik leginkább szükségük. Csakis egy lap rendelkezhetik azon tulajdonokkal hogy a szellemi értékek változatos egymásutánban tétessenek a nagy közönség asztalára. Pedig a változatosságot igen szükségesnek tartom. Az iparos, mint ilyen saját művelésére nem illet azon eszközökkel, melyekkel egy más felsőbb képzettséget nyert egyén; azonfölül a napnak egyes esekély részét fordíthatja olvasásra, sőt a legtöbbben a hémek csak bizonyos napját szentelhetik önművelésükre. Az iparos osztály csak azon ismereteket törékszik megszerezni, melyekhez könnyen fér, és melyek őt mulattatva oktatják

(Vége következik.)

R F.

három nyelven írta nevét, olaszul, németül és franciául, mert hisz Olaszbanan született, francia herceg volt a urrá Ausztria tette, de víziszóló ő is Ausztriát urrá tette a zentái diadal által: házat az uralkodó családnak hagyta, mely azt a művészet templomá szentelte fel, a festészet remekeit gyűjtve itt össze, hogy azokat közseme tárgyalva tegye s így alattvalóinak izlését kifejlesztve, nekik nemese élvezetet nyújtson. A palota francia kerttel van körülveve; azaz hosszú szabályszerűen nyírott fasorok, unalmasan szabályos tavak, jelképes szobrok, mint például a négy évszázak, váltják fel egymást. A mesterkedtséget sehol sem tartom szépen legkevésbé pedig, ha a természet tárgyait akarják beköiba szorítani. Mennyivel szebb az angol kertészet, mely a természet szépségeit koncentráva tünteti fel, míg a francia kertészet a természetek új szépségeket akar kölcsönözni.

A földszini szobrokat, az első emeleten az olasz és spanyol iskola remekeit két évi bécsi tartozkodásom alatt oly sokszor láttam, hogy most csak futólagos figyelamre méltattam, és felsiettem a második emeletre, hol az ujkor Apelleseinek művei foglalnak helyet: a második teremben állt Matejko világhírű festménye.

A nagy lengyel művész, hazája szomorú történetéből azon gyászos jelenetet örökítette meg, midőn orosz katonák szuronyszegezve törnek be a lengyel országgyűlés termébe, és a honatyákat szétlázva kijelentik, hogy: Lengyelország nincs többé! A nagyszerű

H I R E K.

Helyi hírek

A bajai színházi helyiségen f. hó 21. gyászolagó lengett.

SZIGLIGETI EDE meghalt!

A nemzeti színház gyászjelentése így hangzik: „A nemzeti színház igazságsága és szomolyvete mely földalomalom jelenti, hogy Szigligeti Ede drámai és adminisztratív igazgató, I. évi január 19. óji fél 12 órakor, 64 éves korában, szívizvélyűdés következtében, rövid szenvedés után, orvomekkel teljes életet bevezette. Mint dráma író és tisztviselő egyaránt erős támasza volt a nemzeti színháznak, tanulása óta, 40 éven át. Nincs az or számban művelt ember, ki nem ismerté fáradsáttan tevékenységének sikerét, nem méltányolta azonban jellemének tisztaságát, nem mellesel azt hasznafelkötésének tisztelt. Ő a nemzet halottja! Jutalmazhatatlan vesztészet érzi az ország, gyászában osztozik a nemzet. — A felhatalon pályatárs és főnök tisztelőtel híven megörzök helyükben a nemzeti színház tagjai. Örök emlékeztet biztossági művei. Áldás és béke takarja porát.” E város művelt közönsége is osztozik a nemzetet a nagy halottja iránt nyilvánvaló országos gyászban. A békítő sír enyhe takarja porát!

— **Restauratio.** A bajai „Uj Casin” f. hó 20. tartá meg tisztújító gyűlést. Elnök: Gaál Péter, alelnök Szatrey László. Választmányi tagok: Id. Turý Mátyás, Dr. Ivanovics Pál, Szohmer Antal, Atanakovics Lázó, Milassevits Márton, Dr. Lévy Mór, Koller Imre, dr. Hauser Mór, Pilaszanovics Antal, Bandl János, és dr. Lemberger Henrik. Póttagok: dr. Margáhs Ede és Látinovics János. Penztársak Rothfeld Miksa.

— **Szerencsétlenség.** Egy bálhőnöstört ember ittas állapotban a révutcai Mojzes-féle koremsa kútjából vizet akart húzni, hogy lovat megittassa, de elcsúszott és a kútba fejjel lefele bukkott. A kút nem mély, a víz is csak két lábnyira benne, az esés mégis oly szerencsétlen volt, hogy a segíteni jövők csak hullát húztak ki a kútból.

— **Köszörít az érdemnek.** A bajai kir. főgymnasiai ifjúság f. hó 21-én este Korény-Schek Vince főgymnasiai tanár urat, a ritka tudományú és páratlanul nemese jellemű férfit, ki városunkban méltán köztisztelést tárgya, mint neve napjának ebesztéjen, sikerült quartette énekkel tisztelte meg. A lelkes ifjúsághoz egy hiszem még igen sokan sorakoznak városunkban, kívánva, hogy a gondviselés Korény-Schek Vince urat a tudomány és gymnasiumok díszére igen soká éltesse!

— **Egy rémél kevesebb.** A politikai aggályokhoz a mult heten meg az is járult, hogy a Duna árvízrel fenyegetett. Legújabbban érkezett sürgönyök szerint a jég megindult a euek folytatn a víz szemlatomást apad. Hala Istemnek!

— **Carneval.** A bajai első nőegylet bilja nem sikerült. Csak 10—12 pár táncolt. Ez a második bál, mely gyereken látogatva, nem sokat hoz a jötevény ezolokra, melyeknek előmozdítására adott. Pesten is csak így vannak! Szomorú idők élünk, kinek is volna kedve táncolni. De különben minek is az a sok bál; ne legyen tíz, hanem csak három, akkor majd sikerül.

ni fog. — Lejen a bajai első jötevény nőegylet bő kárpótlást, a mint halottuk, fényesen sikerült sorsjatekban.

— **Maghivás.** A „bajai önkényes tüzoltó egyet” által f. évi február hó 3-án délelőtt 9 órakor a városi háza nagy termében tartandó rendez közgyűlésére. Tízgyűlés: I. Az igazgató választmányi jelentése az egytel működése és állásáról. II. Az 1875., 1876. és 1877. évi bevétel és kiadások mérlegének bemutatása. III. Az egytel vagyon állását kitüntető leltár felolvasása. IV. A tisztviselők és választmányi lemondása és új tisztviselők és választmányi választása. V. Netámi egyéb indítványok. Baján, 1878. január 21. Az elnökség.

— **Csütörtökön f. hó 31-én Csókáné jutalomjátéka lesz, egy hiszünk a közönség sietni a járadékotól derék művésznő iránti elismerését tümegek megjelenésével kitünteti. A ritka sokallatosság és párvallan szorgalom napoknál sikerültnél sikerültebb alakban tün tette fel az előtök: tiszteletük fel mé is magunkat előtte az egyszer olyannak, kik az érdemtel elismerési és mélt. nyújtást várjuk. Választott daralja: Frou Frou az elképzeltetésük. A vasárnap szilapona a jutalomjáték napjau tövesen volt írva: szorid, mert szerdán bál van s így a jutalomjáték esztörtökön lesz.**

— **Nyilvános köszönet.** A harmadik bérelt Olay Lajos és Alaga Otto urak szives közbenjárása folytán fennteszen sikerült (90 bérelt) a szántársulat a nemes műbirtoknoknak leamélyebb köszönetét fejezi e lelkes felkarolást.

— **Áltozat a muzsikók.** A bajai kereskedelmi ifjúság értesülésének szerint, jövő vasárnap, saját helyiségeben felolvasási estélyt fog rendezni. — Az új Casinó is hasonló estélyeket öhajtván rendezni, választmány biztosságot küldött ki, hogy ez ügyben mielőbb részletes javaslattal terjeszzen elő.

— **Gézsingy.** Szurdán dültán egy suszter inas belpözdött Heckensofer úvegcsé boltjába s nem látva benne senkit a pénzes fiókot könyvtára tartalmát bekebelezte; de a gazda nélkül számított! II. szobája üvegajtán ideje korán észrevette a megbizás nélkül zavárdokodót s izóbe vonta a kis akasztófávirágot; ez a vesztélt megsejéltvén kerekelt elő és vesd el magad a Scheiber úve átjáró háza rohan hogy üldözéje nyom vesztisen — de léprekerült, s most elég ideje van búsiáni dugába dől tervén. Bár minden politikai bekelező is így járna!

— **Szűrészt.** Szegszárdi P. jutalomjátéka „A falu rossza” anyagilag szépen sikerült, de művészelg kevésbé, mert épen a jutalmazandó Góndör Sándor szerepében, nem volt helyén. E szerep Tolnaynak való. Különbben néhez e népsziművet itt helyben adni, a hol még élnek emlékezetben van Egri kitűnő játéka! Művészettel a közönségnek ez estén első sorban Csókáné és Kantay Teréz szép játéka szerzett. — Vasárnap a „Horostajna” hatodszori előadása ismét telk huzat hozt össze: Ligeti Katalin és Leóvey Ilka nyugatban alakított szerepekot, miáltal az előadás műbece jelentékenyen emelkedett. Marosiné sikerült komikumával folyton viz hangulatban tartá a közönséget; így szép a komikum ha nem lesz komédiázással. — Helton: „Hétközi hőhélegény” csekély számú közönség előtt adottot; kívánjuk, hogy a sugó érdemeit, kinek ez lett volna jutalomjátéka, jobban méltányolja a szántársulat, mint a közönség. — Csütörtökön a karaszmedyvet jutalmára „A parolstein nagyleregegnő” volt kitűzve, de az előadás a közönség részvétlenségé folytán elmaradt.

— **Színházi juttelrend.** Vasárnap, „Panna asszony leánya.” III. bérelt 1-ső szám. Kedden, jötevényezélt előadásul a Bajai városi kórház alapítókeje gyarapítására feltszajozvelemlre „A falu rossza.” Bérelt szünet. Csütörtök, „Frou-Frou, az elképzeltetésük.” Bérelt szünet. Csökáné asszony jutalomjátékul. Szombaton, „A sírga eskik.” Először. III. bérelt 2-ik szám.

Csattogj vígan, fáradatlan
Fenn a fényes levegőn,
Hadd örüljen az is, a ki
Reád hallgat a mezőn.

Tudom ugyanis, hogy leszen még
Duhánatos éjszakám,
S majd fölviált a fájdalom, e
Bősen zengő esőcsöngő!

Erődi Dániel.

Történeti mozaik.

3. A Rothschild család egyik tagja díszes emléket állított az őt és az őt egy fiatal művészes adta át azon körlemmel, hogy azt valami rajzzal díszítse vagy legalább egy pár emléksort írjon bele. A művész ez utóbbit választá. Emléksorai ezek voltak: „Kérem Rothschild urat, kölcsönözzön nekem 1000 lívert s feledjen el engem.”

4. Párisban a máj. 16-iki válság alkalmából a következő drastikus bonmot keringett: „Mi különbség van Cincinatus és Mac-Mahon között? Az, hogy Cincinatus a dictatúrát megvalya az eke mögé állt, Mac-Mahont meg majd eléje fogják.

Jó kedvemnek.

Jó kedvemnek paszirtája!
Szállj az égbe magasan,
Csattogj vígan, míg szívemnek
Verőfényes napja van.

